

- "Kako to ka•u naslovi - sarajevske novine
- "Prava istina" - verzija Srpske Radio Televizije
- Tuzlanske gazije
- Lični pogled na medije: Emir Imamovic
- Specijalni dodatak: SRT - "ŠEPRKANJE PO RANI"

*Izveštaj Media Plana i Institute
for War & Peace Reporting o
medijima
u BiH
III Serija - broj 4
23 avgust 1997*

Monitoring Report

BIJESAN PAS NA PALAMA

ili kako *Oslobođenje* naslovljava izvještaj o •eni koju je ujeo pas (13.8.)

"Krvolo•an pas na Palama" (13.8.) rije•i su kojima drugi sarajevski dnevnik, *Ve•ernje Novine*, naslovljava pri•u o psu koji je ujeo novinarku (iz Beograda) na Palama. List nije propustio priliku da barem naslovom dodijeli unekoliko dramati•niju pa•nju ina•e i na drugim meridijanima uobi•ajenoj pojavi.

Slu•aj potcrtava problem dnevne štampe u BiH: komplikovanu umjetnost naslova. •ini se da se novinari i urednici pre•esto nalaze pred iskušenjem da od naslova naprave primamljivu storiju - a ne obrnuto. Izuzetak nisu ni slu•ajevi kada se u tekstu ne mo•e na•i poenta koja bi opravdala naslov. 9.8. *Dnevni Avaz*, primjera radi, objavljuje tekst pod naslovom "Human Rights Watch optu•uje SDA". Naslov ne bi za•udio da

izvještaj Human Rights Watch-a ne donosi rezultate istra•ivanja stanja u domenu ljudskih prava u Unsko-sanskom kantonu, a ne optu•bu vladaju•oj SDA.

Sude•i prema naslovu "Izetbegovi• ne smije u Split", dalo bi se pretpostaviti da bi u gradu odre•enom za susret Izetbegovi•-Tu•man mogao biti doveden u pitanje tjelesni integritet predsjednika Alije Izetbegovi•a. •lanak svojom sadr•inom ne potkrepljuje mogu•nost izvo•enja takvog zaklju•ka. (Ve•ernje novine, 5.8.)

"Izetbegovi• je i moj predsjednik" (*Dnevni Avaz*, 16.8.) naslov je teksta koji prenosi interpretaciju izjave Vladimira Šolji•a koji tvrdi da prihvata autoritet Predsjedništva BiH.

"Nikad više nezavisnih" (*Dnevni Avaz*, 13.8.) naslov je upotrijebljen za tekst koji prakti•no donosi listu nezavisnih kandidata za predstoje•e izbore u Zenici. "Tuzla uzima abdest" igra je rije•i kojom se autor teksta poslu•io prilikom pisanja pri•e o potrebi •iš•enja (ali ne duhovnog) ovog rada.

Dnevni Avaz 12. avgusta piše kako Fikretu Abdi•u ne bi trebalo biti dozvoljeno da se uklju•i u politi•ki •ivot: "OSCE vrši pritisak na našu policiju da •uva postavljena obilje•ja stranke ratnog zlo•inca". (Osim •injenice da se name•e pitanje na koju se policiju odnosi sintagma *naša policija*, neophodno je primijetiti da Fikreta Abdi•a do sada ni jedan sud nije osudio kao ratnog zlo•inca)

MONITORING REPORT

Izvještaj
Institute for War & Peace
Reporting and Media Plan

Direktor projekta: Zlatko Dizdarevic
Urednici Monitoring reporta:
Zlatko Dizdarević, Aleksandra Šećepanović i Marina Bowder
Monitoring tim: MEDIA PLAN

IWPR Institut za ratno i mirnodopsko izvještavanje (IWPR) je britanska dobrotvorna ustanova, osnovana sa namjerom da pomaže razvoj nezavisnih medija i da podrži glasove promjena.

Media Plan je bosanskohercegovačka nezavisna organizacija specijalizovana za medijske analize, obuku i razvoj medija.

MEDIA PLAN

Monitoring Report dijeli se besplatno. Umnožavanje je dopušteno. Sa zahvalnošću napominjemo da ovaj projekat podržava Swedish International Development and Cooperation Agency, Open Society Institute (SIDA) Istraživačke i edukacione projekte Media plana i IWPRa u Bosni i Hercegovini pomažu European Union, US Information Agency, National Endowment for Democracy and Winston Foundation for World Peace.

Bosna i Hercegovina:

Obala Kulina bana 4/I, 71000 Sarajevo,
Tel / Fax: (387 71) 667 734/5
E-mail:
MEDIAPLAN_ZU@ZAMIR-SA.ztn.apc.org
101657.3100@compuserve.com

UK:

Lancaster House, 33 Islington High St., London N1 9LH
Tel (44 171) 713 71 30
Fax (44 171) 713 71 40
E-mail: warreport@iwpr.org.uk

US:

Box 2617, New York, NY 10185,
Tel: (1 212) 688-1451,
Fax: (1 212) 371-4054

Nije uvijek zadovoljavajuća ni identifikacija citata. Oslobođenje u tom svjetlu prenosi veoma emotivno stav izgovoren na sastanku Združene liste 97, ne navodeći identifikatore: "I dok se događa direktna prijetnja miru, u Tuzli su se okupili svi odgovorni SDA i kombinuju kako će srušiti Bešliagića, a članici HDZ su se razmilili po zemlji BiH na vikende. Njih nije briga za realnu prijetnju miru" (5.8.). Sudeći prema podnaslovu (Združena lista) citat predstavlja stav ZL, premda se to u nedostatku izvora informacije, navodnika, te potpisa autora ne može zaključiti.

Nedostatak identifikacije ponekad podsjeća na neuspjeh u istraživanju: Dnevni Avaz 17.8. objavljuje izvještaj o dvije osobe stradale u selu Lazama. Fotografija jednog od ubijenih potpisana je riječima "Jedan od dvojice ubijenih", bez imenovanja ijedne od žrtvi.

Kao i elektronski mediji (u svojim informativnim emisijama Studio 99 i TV BiH drže se istog uzorka), sarajevski dnevници s vremena na vrijeme pokazuju tendenciju ka koncentrisanju na jednu ličnost iz političkog života. U većini slučajeva, ta osoba je kopredsjedavajući Vijeća ministara Haris Silajdžić. U posmatranom periodu Silajdžića Oslobođenje pominje - obično u pozitivnom ili u neutralnom kontekstu - 16 puta (čak više puta od predsjednika Izetbegovića i daleko više puta od kopredsjednika Bore Bosića.) Na stranicama Dnevnog Avaza Silajdžićevo se ime moglo pojaviti 8 puta, svaki put u pozitivnom kontekstu. Slučaj Većernjih novina još je interesantniji - gotovo jedini političari

čija se imena pojavljuju u pozitivnom kontekstu su predsjednik Alija Izetbegović, premijer Federacije Edhem Bićaković i Haris Silajdžić. (izuzetak je Vladimir Šoljić, koji je spomenut jednom - u pozitivnom kontekstu.)

S druge strane, sarajevski dnevници prenose i informacije koje odslikavaju stanovišta drugih nacija do bošnjake (ili ih barem prikazuju sa simpatijama). Dnevni Avaz 6.8. prenosi mišljenje Fra Petra Anđelovića, poznatog u središnjoj Bosni po tolerantnosti i širokumnosti, o vlasničkim pravima. Isti broj istaocima donosi naslov "Hrvati iz Ozimica štite komšije". Tekst govori o Hrvatima iz ovog sela nedaleko od epje koji su svoje susjede, Bošnjake, branili od uznemiravanja od strane hrvatskih ekstremista.

Interesantan metod za procjenu reputacije koju sarajevski dnevници uživaju među bošnjačkim istaocima moglo bi biti ispitivanje učestalosti korištenja navoda ovih listova kao osnove komentara ili izvora na koje se pozivaju (posebno hrvatski) mediji. Slobodna Dalmacija smatra da je naslov Većernjih Novina "Mršavi rezultati" daleko srećniji izbor od naslova Oslobođenja ukoliko se čeli opisati susret Izetbegović-Tuđman u Splitu. Citati iz sarajevskih dnevника korišćeni su i kao svojevrsan dokaz da je optimizam zvaničnih instanci povodom susreta dva predsjednika bio lažan. Sve to, pak, indirektno ukazuje na tiho priznanje Slobodne Dalmacije nezavisnosti u izvještavanju ova dva sarajevska lista. (6.5.) (Pri obradi ove teme, "muslimanske medije"

citirali su i Hrvatska RTV Herceg-Bosna, te HTV Mostar)

U pore•enju sa dnevnom štampom u Republici Srpskoj, te informativnim emisijama elektron-skih medija, sarajevska dnevna štampa pokazuje prisustvo uporedivo ve•e razmjere istra•iva•kog novinarstva u odnosu na prenošenje agencijskih vijesti. Banjalu•ki dnevnik *Dnevne Nezavisne Novine*, naro•ito zvani•ni dnevnik Republike Srpske *Glas Srpski*, u najve•oj meri se koriste prenosom vijesti dr•avne (entitetske) novinske agencije SRNA. Pritom, ni jedan se od ova dva lista ne bi mogao nazvati nezavisnim: DNN zdušno podr•avaju predsjednicu RS Biljanu Plavši• i opozicione partije koje joj pru•aju podršku, dok je *Glas Srpski* otvoreno orijentisan ka stanovištima vladaju•e SDS i paljanskog rukovodstva. što se ti•e dodijeljivanja naslova tekstovima, kao relativno tipi•an primjer mogao bi se izdvojiti sljede•i: "Muslimani izigravaju proceduru" (tekst se bavi temom povratka u Br•ko) - *Glas Srpski*, 8.8.

"NI PSE•I SKELET"

U posmatranom periodu *Srpska Radio-Televizija* nastavlja sa koriš•enjem citata politi•ara koji izra•avaju mr•nju prema me•unarodnoj zajednici, nanovo se opredjeljuju•i da takve stavove upotpuni sopstvenim komentarom. (Komentar postaje još neumjereniji nakon uspostavljanja protektorata nad policijskim stanicama u Banja Luci od strane SFOR-a 20.8., kao što to pokazuje specijalni dodatak *Monitoring Reporta "KOPANJE PO RANI"*.)

U ovoj disciplini posebno se isti•e voditelj Marinko U•ur. U•ur prenosi neke od najplasti•nijih prikaza svjetske zavjere protiv Srba. 11.8. on gledaocima saopštava "pravu istinu o ponašanju u kampovima Omarska i Trnopolje". U•ur primje•uje: "Brojke o silovanim Muslimankama iz dana u dan su rasle, a od svedoka zlo•ina ni traga ni glasa. Prema prirodnom sledu stvari, do sada bi od nekoliko desetina hiljada silovanih Muslimanki moralo da se izrodi bar polovina od tog broja dece. Me•utim, takav prirodni priraštaj nigde nije registrovan. Hajka na zle Srbe potom je usmerena na postojanje takozvanih masovnih grobnica, u kojima je sahranjeno ko zna koliko Muslimana. Svi koji nešto zna•e u svetskom informisanju prisustvovali su prekopavanju terena u okolini Srebrenice, bezuspešno tra•e•i muslimanske leševe. Nije prona•en ni pse•i skelet..." U•ur nastavlja: "Kao šlag na medijsku satanizaciju Srba došlo je formiranje Me•unarodnog suda za ratne zlo•ine, u kojem je omer optu•enih 1:10 na štetu Srba... junaci srpskog naroda Radovan Karad•i• i Ratko Mladi• postali su li•nosti najviše napadane u novijoj evropskoj istoriji..."

Sljede•eg dana U•ur se oglašava rije•ima: "Predstavnici me•u-narodne zajednice nastavljaju pritisak na RS kako bi njene policijske snage bile reducirane i dovedene u zavisian polo•aj u odnosu na pripadnike SFOR-a i IPTF-a...S tim u vezi treba posmatrati i današnju posetu Banja Luci glavnokomanduju•eg SFOR-a generala Erika Šinsekija, specijalnog izaslanika generalnog sekretara UN Kai Eidea, te komesara IPTF-a

Manfreda Sajtnera. Njih je u Banskom dvoru primila predsednik RS Biljana Plavši•." (12.8.)

Komentari Marinka U•ura nisu izostali ni 13.8: "Predstavnici me•unarodnih organizacija, ume•šanih u proces provo•enja Dejtonskog sporazuma, još jednom su danas na Palama pokazali svoje pravo lice. Svojim izjavama potvrdili su da ne poštuju zvani•ne institucije RS, a time ni našu dr•avu, zvani•no priznatu me•unarodnim mirovnim ugovorima... Otuda i ne mo•e •uditi što razni emisari razli•itih me•unarodnih organizacija svoj novac zara•uju mešaju•i se direktno u unutrašnje stvari RS. Oni bi da budu sudije nad ustavnim sudijama, da odre•uju pregovara•e za razli•ite sastanke. Oni bi, na kraju, da kontrolišu dr•avne medije."

Najve•u konkurenciju U•uru na polju komentara pru•ila je, iako voditelj, Dejana Glušac. Ona je iznela vi•enje iz svog ugla na temu podjele ambasadorskih mjesta: "Shvativši da Muslimani najviše opstruišu Dejtonski mirovni sporazum i poslednjih usaglašavanja ambasadorskih imenovanja, kontakt sa mu-slimanskim diplomatskim predstavništvima u Vašingtonu su ukinule i SAD." (6.8.). U istoj informativnoj emisiji Glušac se oglasila s "ekskluzivnom" informacijom: "Visoki predstavnici SFOR-a i IPTF-a, koji nisu •eleli da im se spominju imena, izjavili su dopisniku SRNE da 'e do podele (BiH) do•i milom ili silom, odnosno novim oru•anim konfliktima'".

SRT u ve•ini svojih informativnih emisija u posmatranom periodu i dalje prikazuje Radovana

Karad•i•a. Snimci najviše plasiranog na listi optu•enih za ratne zlo•ine Me•unarodnog suda u Hagu nerijetko se ilustruju emotivnim komentarom. Voditelj *Novosti* od 9.8. opisuje Karad•i•a kao jednu od "dvije srpske glave" i poziva "na okup za ideju za kojom smo krenuli - jedinstvenu srpsku dr•avu."

Prije po•etka udarne informativne emisije u ve•ernjem terminu *SRT* emituje reklamu za knjigu "Hag protiv pravde" Koste •avoškog, •ija je tema pokušaj ovog autora da iznese dokaze o Karad•i•evoj nevinosti i pristrasnosti Tribunala.

BRËKO

SRT Radio Br•ko još uvijek se uzdr•ava od sopstvenog komentara, premda poseban naglasak daje citatima koji su sve oštrijeg tona. "Na •alost, mi se moramo boriti za Br•ko, iako je naše" (16.8.), jedna je od izjava Udru•enja •ena. Mladen Bosi•, predsjednik *SDS Br•ko*, u istom svjetlu, govori o "klasi•an pritisak me•unarodne zajednice na Srbe." (8.8.)

Rije•i generala Vojske RS Vladimira Vrkeša prenijete su 11.8.: "Srbi na ovom prostoru okru•eni su raznim pritiscima i mi im moramo doleteti i prevladati. Opasnost koja se nadvila nad nas da se (RS) bira•kim spiskovima utopi u unitarnu Bosnu."

Redakcija *SRT* studija Br•ko pa•ljivo je izvještavala o osnivanju "•etni•ke organizacije" u Br•kom. Organizacija je izabrala predsedništvo, a njen predsednik tvrdi da se "nastavlja izgradnja spomenika •i•a Dra•i", te

da •e do kraja godine Br•ko biti "uveli•ano" za ovakav jedan spomenik" (4.8.)

"54 ODSEËENE GLAVE"

Ipak, ništa se od toga ne mo•e uporediti sa izuzetno oštrom kritikom *Srpskog Radija Dobo* od 5. avgusta: "general muslimanske vojske Sakib Mahmuljin... Mahmuljin je bio jedini komandant muslimanske vojske koji je u svom sastavu imao mud•ahedinsku jedinicu. Pomenuta jedinica ubila je 54 •iva ratna zarobljenika srpske nacionalnosti i njihove odse•ene glave odnela Aliji Izetbegovi•u u Sarajevo."

RTV BiH

TV BiH svrstala se u posmatranom periodu me•u TV stanice koje imaju dopisnika iz Republike Srpske - Sunita Šukalo izvještava iz Banja Luke. Iako nezavisni *Studio 99* izvješta•a iz ovog grada ima još od po•etka godine (Radmila Karlaš), a *TVIN* na teritoriji RS ima nekoliko izvješta•a, ovo je jedan od novih, pozitivno obojenih, koraka *TV BiH*. Drugim bi se mogao smatrati izvještaj o kritici *SDS*-a upu•enoj na ra•un izjave Ministra vanjskih poslova Federacije BiH Jadranka Prli•a da je Banja Luka od strateškog interesa za Hrvate. (15.8.)

Nalik *Strana•koj hronici SRT*, *TV BiH* otpo•ela je ciklus desetominutnog predstavljanja kandidata političkih partija. Me•utim, za razliku od voditelja *Strana•ke hronike*, *TV BiH* predstavnicima partija omogu•ava da se sami predstave, neposredno nakon završetka *Dnevnika*, a ne u kasnim ve•ernjim satima. Jedno od zanimljivijih bilo

je predstavljanje partije Federalista iz Republike Srpske. Lider partije, Dragan •okanovi•, izjavio je da je njegov dolazak na *TV BiH*, premda stranka nema kandidata ni u jednoj od opština Federacije BiH, motivisan vra•anjem povjerenja me•u entitetima i narodima.

Nepriistrasnost je obilje•ila i izvještaj Senada Had•ifejzovi•a iz Splita o susretu Izetbegovi•-Tu•man, te pristup ove stanice obradi teme podjele amba-sadorskih mjesta.

Ipak, izvještavanje *TV BiH* o susretu Ri•arda Holbruka sa •lanovima Predsjedništva BiH izvedeno je nešto manje uspješno. Voditelj je iznio komentar da je došlo do zbrke u protokolu za koji su bile zadu•ene vlasti RS (susret je odr•an u Lukavici), ali nije objasnio da je do toga došlo radi pomijeranja sastanka sa Biljanom Plavši•u Banja Luci zbog •ega se Holbruk pojavio ranije u Lukavici (o •emu je izvijestio *Radio Free Europe*). Izvješta• *TV BiH* tako•e je obavijestio gledaoce da su srpski zvani•nici zabranili snimanje doga•aja, ne navode•i da je o tome još ranije postignut dogovor (o •emu je, tako•e, izvijestio *Radio Free Europe*).

U *Dnevniku* koga je 5.8. ure•ivao Belmin Karahmehmedovi•, kome-tar je izmješan sa izvještavanjem. U izvještaju iz Br•kog (dva Bošnjaka, •lana op•inske komisije za procjenu stanja stambenog prostora za povratnike pretukli su Srbi) reporter Salih Brki• isti•e: "Dok su predstavnici iPTF-a... otišli na doru•ak, siled•ijama je zasmijetao i automobil sa

ljiljanima... supervizor Farand i iPTF moraju odlu•no reagirati. Ovo je bio planirani napad srpskih ekstrema na ljude koji su ve• snimili hiljadu objekata za opravke... Ovo se više ne mo•e tolerirati. Vlasti u Br•kom moraju znati da 'e se prognanici po ljudskoj i bo•ijoj pravdi morati vratiti ku•ama... pokušaj etni•kog in•enjeringa ne•e piti vode. što prije to shvate i vlasti i srpski ekstremi u Br•kom, za sve •e biti bolje."

MEDIJI ``HERCEG-BOSNE''

HR Herceg-Bosna, HTV Mostar i Slobodna Dalmacija bavili su se razmatranjem posljedica incidenta u Jajcu. Pomenuti mediji obratili su najviše pa•nje izvaji povjerenice Vije•a Evrope za jugoisto•nu Evropu Doris Pak da vjeruje da su incident dijelom izazvali i bošnja•ki politi•ari. Slobodna Dalmacija korektno je prenijela njezine rije•i, dok su HTV Mostar i HRHB pratili liniju HTV-a, koja je izvijestila kako je Doris Pak govorila o ``snagama me•u muslimanima''. (8.8.)

Izvješta• Radija Herceg-Bosna Meri Zlatovi• sugerisala je da Bošnjaci ponavljaju praksu koju je ovaj medij ranije okarakterisao kao uzrok ote•avanja situacije u Jajcu ponovnim povratkom u znatnom broju. Zlatovi• tvrdi da se u naselja oko Jajca vratilo 98 porodica iako je dogovoreno samo 80. U jaja•ku regiju vratilo se 99 osoba. (16.8.)

Opis neuspješnog zasjedanja Vije•a ministara BiH od strane voditelja HRHB Mije Kelave 17.8. u stvari je vijest gusto isprepletana sa komentarom:

``supresjedatelj V.M. Haris Silajd•i• je - vidno rezigniran i sa potpunim izostankom politi•ko-diplomatskog takta i govora - kazao kako se ne mo•e Srbima dopustiti da dokumente o dr•avljanstvu i putne isprave odre•uju vlasti u njihovom entitetu - što je u redu. Ali, nije u redu njegova politi•ka kvalifikacija kad navodi razloge i vidnu bojazan kako bi u slu•aju da se to entitetima eventualno i dopusti, tada bi, prema njegovim re•ima - i brojni protjerani Srbi iz Hrvatske uzeli dokumente srpskog entiteta. O•ito je prvi ministar BiH pobrkao na•ine i razloge odlaska srpskog pu•anstva iz Republike Hrvatske. A Srbi su, sjetite se, otišli planski i to mirno, na traktorima i sa Galbrajtom na •elu, a ne kao što Silajd•i• tvrdi i ka•e - protjerano''.

TV Herceg-Bosna osobito insistira na izvještavanju o ``Zajednici''. Termin se odnosi na tri op•ine Mostara sa ve•inskim hrvatskim stanovništvom, •ije je spajanje u jedinstvenu tvorevinu Ured Visokog predstavnika u Mostaru proglasio nelegalnim. TV Herceg-Bosna uporno koristi ovaj termin uprkos upozorenjima lokalne Komisije eksperata za medije.

Vjerovatno je od pomenutih medija najte•e predvidjeti poteze Slobodne Dalmacije. Ovaj je medij jedini bez emocija izvijestio o kaznama, uklju•uju•i i o skidanju kandidata sa izbornih lista, koje je potkomisija OSCE preduzela protiv HDZ-a u Mostaru i •ep•u. (16.8.)

Ostali mediji su slu•aj ignorisali, dok ga je TV Herceg-Bosna iskoristila kao

osnov za tu•bu protiv OSCE-a.

•lanak Slobodne Dalmacije ``Daytonske nepravde'' od 9.8. iznosi: ``...BiH Hrvati napokon moraju prihvatiti tu dr•avu kao svoju domovinu, a ne kao predvorje za ulazak u nekakvu ``veliku Hrvatsku'', koja je nezamisliva bez ratne apokalipse na teritoriju obiju dr•ava. Na suprotnom tasu vage figurira •lanak od 13.8.: ``Zašto forsirati narode da •ive u jednoj dr•avi koju ne•e i izmišljati tako komplicirane civilne i vojne strukture u BiH koje bez desetaka tisu•a NATO-vih vojnika ne daju ama baš nikakva jamstva?''

ESELAM ALEJKUM, TUZLA

Edib Kravi•, direktor TV TPK •esto se u programima ove stanice pojavljuje kao predstavnik Koalicije za ujedinjenu i demokratsku BiH i •lan izbornog odbora SDA. Stanica redovno izvještava o promotivnim skupovima i sa pres konferencija Koalicije. Istovremeno, gotovo svakodnevno se prenose napadi •lanova Koalicije na lokalne vlasti tuzlanske op•ine (rukovo•ene gradona•elnikom Selimom Bešlagi•em, •lanom Zdru•ene liste) (7, 8,10, 11, 14.8.)

6.8. Koalicija je objavila da je OSCE podnijela tu•bu protiv SDP Tuzla ``zbog javnog iznošenja najprizemnijih la•i o tobo•njoj namjeri Koalicije da nakon izbora za na•elnika Tuzle izabere stanovnika druge opštine, gospodina Izeta Had•i•a... kandidat za na•elnika Tuzle, Mehmed Bajri•, jedan (je) od najzaslu•nijih ljudi za odbranu Tuzle, omiljen me•u gra•anima bez obzira na nacionalnu pripadnost.'' TV

TPK nije svojim gledaocima prenijela suštinu stava SDP.

9.8. emitovan je prilog o Mehmedu Bajri•u kako svojim "bivšim kolegicama u MUP-u Tuzla" poklanja "po ru•u".

TV TPK izvještavala je sa partijskog skupa u Hotelu Tuzla (12.8.) bez upuštanja u detalje, osim kada se radilo o napadima na gradona•elnika Selima Bešlagi•a. TV Tuzla o konferenciji je pomnije izvještavala, premda to nije sprije•ilo direktora TV TPK Ediba Kravi•a, da kao •lan lokalne potkomisije za medije ovu stanicu optu•i da je "djelovala propagandno, suprotno izbornim pravilima OSCE." (13.8.)

Jedan od Kravi•evih kolega po •lanstvu u IO SDA, •amil •ustovi•, direktor je i vlasnik Radio Hayata u Tuzli. Ova stanica tako•e je detaljno obavještavala svoje slušaoce o sastancima Koalicije, ponekad •ak i sa lica mjesta, u•ivo. Prenijeta je tako izjava "tuzlanskog gazije" Mehe Bajri•a u kojoj on napada Bešlagi•a. Tuzlanski Radio Hayat ugostio je i samog Kravi•a, koji je 11.8. pru•io podršku svojoj partiji jasnije i otvorenije nego na TV TPK. Osnovni cilj Koalicije je "da granice BiH budu kakve su bile i prije 1000 godina, od Drine do Une, od Save do mora...Do pobjede, eselamu alejkum!", zaklju•uje Kravi•.

U isto vrijeme, druge dvije lokalne radio stanice po•ele su emitovati informativni program pod nazivom "Polaganje ra•una". Program daje neznatnu prednost zamjerkama na adresu Koalicije. Inicijatori programa su Zlatko Berbi•, Bešlagi•ev zet i vlasnik Radio Kameleona, te Zlatko Duki•,

predsjednik Kantonalnog odbora SDP Tuzla i direktor Radija Tuzla.

ZENICA

Nezavisna TV Zetel emitovala je detaljan izvještaj o puštanju dva zatvorenika srpske nacionalnosti iz zatvora u Zenici, za koje nije postojala odgovaraju•a dokumentacija (4.8.) TV Zenica toga dana nije izvijestila o incidentu u svome gradu. Tek tri dana kasnije, nakon što je pri•u (zahvaljuju•i detaljima koje je IPTF objavio na pres konferenciji u Sarajevu) objavila sarajevska štampa, TV Zenica prenijela je izjavu gradona•elnika Zenice u kojoj on tvrdi da vlasti nisu odgovorne za incident. Bio je to jedini pomen ovog slu•aja u udarnim informativnim programima TV Zenica.

NEZAVISNE TV STANICE

NTV BANJA LUKA u posmatranom periodu redovno emituje promotivni d•ingl SPRS (Socijalisti•ka partija RS) prije i nakon informativnih emisija: "Nemaš hljeba, nemaš para, nemaš posla, nemaš lijeka, ali imaš SPRS."

Oko 22, udarna informativna emisija NTV "Studio 99" ima problema da Republiku Srpsku nazove u skladu sa Dejtonom propisanom terminologijom. Republika Srpska za NTV "Studio 99" je obi•no entitet sa srpskom ve•inom ili srpski entitet. Premda su ove sintagme deo ustaljene prakse medija u Federaciji BiH, ova stanica ih u posmatranom periodu koristi sa dosljednom isklju•ivoš•u.

TV INFO, informativna emisija u udarnom terminu nekadašnje OBN, a sada Otvorene Televizijske Mre•e (OTM) još uvijek se prete•no bavi pres konferencijama predstavnika me•unarodne zajednice u pokušaju da pru•i nepristrasnu informaciju. Osnov emisije od 8.8. •ini pet izvještaja sa upravo ovakvih pres konferencija. TV INFO se rigorozno prid•ava ure•iva•ke politike da ne izvještava sa pres konferencija politi•kih partija. Drugim rije•ima, gledaoci koji svoje poznavanje situacije ne nadopunjuju pra•enjem informativnih emisija TV BiH ili Studija 99, ostaju uskra•eni za informacije o predizbornim aktivnostima partija.

Redosljed vijesti koje prikazuje TV INFO ne prati uvijek logiku va•nosti: vijesti o postignutom sporazumu o raspodjeli ambasadorskih mjesta, telekomunikacijama i Vojnom savjetu pojavili su se u emisiji TV INFO 11.8. tek na tre•em mjestu. Prvi prilog ove informativne emisije bavio se nepostignutim dogovorom o dr•avljanstvu i putnim ispravama. Na kraju iste emisije prenijete su optu•be Biljane Plavši• da Ministarstvo unutrašnjih poslova RS nije izdalo dokumente povratnicima u Br•ko, te njena najava osnivanja partije. I sve to uz rije•i voditelja da "BH politi•ka scena ne obiluje doga•ajima".

TERITORIJALNE PRETENZIJE ILI OMAŠKE

Za razliku od SRT koja •ini upravo suprotno, HTV vijesti iz Federacije BiH plasira radije u blok

vijesti iz zemlje. Program HTV o religioznim svetkovinama hrvatske nacije najvećim dijelom fokusiran je na široki Brijeg, Mostar, Međugorje i Sarajevo, čime se proizvodi dojam da u Federaciji ima više vjernika (katolika) nego u Hrvatskoj. (15.8.). ipak, sudeći prema izvještaju TV BiH od 6.8., geografska karta koja Hrvatsku i Federaciju prikazuje kao monohromnu cjelinu neometenu bilo kakvim granicama, najvjerovatnije će prestati da bude ilustrativni deo vremenske prognoze u informativnim programima HRT.

DALJINSKI UPRAVLJAČ - BH NOVINARI I VLASTI

Emir Imamović

Monitoring Report bi želio naglasiti da su sva mišljenja izražena u autorskim tekstovima isključivo mišljenja samih autora i da ne moraju predstavljati mišljenje urednika.

Građani bivše Jugoslavije su među zadnjima u Evropi počeli kupovati televizore sa daljinskim upravljačem. No, njihova "tehnološka zaostalost" nije bila produkt niskog životnog standarda ili nedostupnosti savremene tehnologije. Jedno-stavno, daljinski upravljač nikome nije ni trebao. Bilo je to vrijeme jednopartijskog i jednomedijskog sistema u kojem su dva kanala državne televizije emitovale identično glup i ideologiziran program.

Danas, nakon godina raspleta, mediji u BiH su u nevjerojatnoj ekspanziji. Na čelost, samo kvantitativnoj. Samo u Sarajevu trenutno

postoji sedam televizijskih i jedanaest radio stanica, dok u prijestolnici BiH izlaze troje dnevne novine, te nekoliko periodičnih časopisa. Informacijom gospodare elektronski mediji, prvenstveno televizija, čija je produkcija, bez obzira na odnos prema vlasti, katastrofalno loša. Rečim se stoga uopšte ne mora brinuti o vršenju bilo kakvog pritiska na novinare, niti o uspostavljanju organizovanog sistema cenzure.

Nezavisni mediji, kako sebe većina RTV kuća naziva, popularni su ali neutjecajni, dok autocenzura novinara postiže efekte kakvi vlastima odgovaraju.

Ipak, bošnjačko-hrvatski establišment se obezbjedio za sve situacije, pa će tako nezavisnim kućama trebati prilično truda da stignu konkurenciju kojom iz sjene upravlja vlast. Tako SDA u manjoj ili većoj mjeri utiče na Bošnjački Radio Hayat, zatim NTV Hayat (koji sa radijem nema naročitih sličnosti, osim upotrebe muslimanskog pozdrava u programu i imena), RTV Bosne i Hercegovine, te "Dnevni avaz" (osnovan uz punu podršku vladajuće stranke) i nacionalni sedmičnik list "Ljiljan", koji je pod kontrolom SDA. Hrvatski političari pak "imaju" Hrvatsku radio postaju Vrhbosna i list "Hrvatska riječ".

Od nezavisnih elektronskih medija vrijedni spomena su RTV Studio 99, koja vlasnici i uređivački jeste samostalna, ali je istovremeno njena produkcija veoma loša. Programski nešto bolji i još neutjecajniji je OTM, nekadašnji TVIN. Televizija osnovana međunarodnim kapitalom vodi na listi negledanih u

Sarajevu, čemu se uzrok može potražiti u apsurdno sadržajnim i neinteresantnim informativnim emisijama. Najkvalitetniji i najprofesionalniji elektronski medij je Radio Zid, čija je slušnost konstantno dobra.

Sarajevska štampa je svijetla tačka ovdašnjeg čurnalizma. Prvenstveno dvonedjeljni "Slobodna Bosna" i mjesečni magazin "Dani", te nekoliko časopisa koji se bave kulturom (na primjer, "Lica" i "Odjek") ispunjavaju većinu standarda profesionalnog novinarstva. Zanimljivo je da ovi listovi imaju veliki broj čitalaca, ali da su na njihovoj listi redovnih čitalaca i političari, koji zbog sigurnosti vlastite pozicije rijetko ili nikako reaguju na tekstove "Dana" ili "SB"-a, čiji novinari otvoreno pišu o korupciji, nepotizmu i drugim karakteristikama režima.

Kada je o dnevnim novinama riječ, najtiračniji i najideologiziraniji je "Dnevni avaz". Najstariji bosanski dnevnik "Oslobođenje", iako manjeg tiraža, ima nezavisnu, premda nevjerojatno sterilnu uređivačku politiku. U Sarajevu je aktivna i redakcija "Većernjih novina", dnevnog lista ne pretjeranog kvaliteta, koji izlazi zahvaljujući čudu. Naime, vlast je u vrijeme formiranja "Dnevnog avaza" pokušala ugušiti VN, budući da je list u formiranju kupio većinu novinara i tehničkog osoblja starijeg sarajevskog dnevnika.

Ključ odnosa novinarstva i režima skriven je u činjenici da sve dok vlast utiče u svojoj vrstoj poziciji, većina novinara ozbiljnim problemima društva

pristupa površno. Rijetkim profesionalcima pak preostaje da jurišaju na vjetrenjače, do trenutka dok rešim ne odluči da ih kazni. Kazna je, tako, stigla lukavici satirini list "Polikita", čije je izdanje policija jednostavno pokupila od prodavača.

PISMA UREDNICIMA MONITORING REPORTA

Nelegalno je ometati

Tuzli u poligon za promociju vladajuće SDA...'' i dalje: ''Nije pomenuto ni ime Asima Horozića, kompozitora čija su djela po prvi put izvedena u Tuzli.'' Nakon ovako sačinjene analize imam utisak da Vaš monitor nije uopće ni pratio naš program, a naročito nije pažljivo odgledao pomenuti prilog, jer da jeste, onda bi morao zapaziti da je autor priloga 4 puta spomenuo kompozitora Asima Horozića i prenio njegov čisti ton nakon koncerta...

Volio bih da znam na šta mislite kada govorite o ''upozorenjima međunarodne zajednice o mogućem ometanju''. Koliko ja razumijem, prema ugovorima Unije Telekomunikacija, ometanje je nelegalno. Nejasno se prisjećam da je Kofi Anan, u vrijeme dok je rukovodio mirovnim operacijama UN, odbio da razmotri opciju ometanja radija Kmer Ručica u Kambodži, usled nelegalnosti takvog čina, a u skladu sa međunarodnim pravom. Mogu da posvjedočim, budući da sam Edib Kravić, Direktor RTV TPK

Odgovor Monitoring Reporta:

Poštovani gospodine Kraviću,

Izvinjavamo se zbog greške do koje je došlo u verziji Monitoring Reporta na bosanskom jeziku, u kojoj smo netačno naveli da TV TPK nije pomenula ime kompozitora Asima Horozića. Zahvaljujemo Vam se na ljubaznosti,

bio direktno umiješan, da je generalni direktor UNESCO Federiko Mejor iz istog razloga odustao od ometanja programa radija pobunjenika u Burundiju.

Zbunjen,

Ronald Koven, evropski predstavnik u Svjetskom komitetu za slobodu štampe

Protest TV TPK (fragment)

...Vaš monitor daje, između ostalog ovakvu ocjenu: ''Ova stanica je pretvorila koncert Filharmonije u

te što ste nam poslali pisane tekstove priloga emitovanih u Dnevniku Vaše kuće kojima se, kao profesionalno spornim, bavio naš monitor. Ipak, nakon ponovnog čitanja tekstova, još uvijek smatramo da je krajnje neobično navesti podatak o prisutnosti predsjednika TV TPK Dr. Seada Jamakosmanovića dogadaju, a ne imenovati austrijskog dirigenta ''pod čijom palicom su izvedene dve kompozicije''.

*Specijalni dodatak Monitoring Reporta:***``ÈEPRKANJE PO
RANI``**

(Iz pisma Ministra za informacije RS upuženog međunarodnim zvaničnicima u znak protesta povodom ponašanja portparola međunarodne zajednice, pročitano u Novostima SRT-a 20.8.)

20. avgusta trupe SFOR-a su, uz saglasnost predsjednice RS Biljane Plavši, uspostavile protektorat nad policijom u Banja Luci, preuzimajući kontrolu nad Centrom javne bezbjednosti, školom MUP-a i Stanicom javne bezbjednosti u Banja Luci. Srpska Radio Televizija odgovorila je na događaj bujicom propagandnih konstrukcija ispunjenih riječima mržnje. SFOR i IPTF u priložima ove stanice pojavljuju se u ulozi okupatorskih snaga i porede sa nacističkim okupacionim snagama iz Drugog svjetskog rata.

Tretman predsjednice Republike Srpske Biljane Plavši u programima SRT još je nezavidniji i pokazuje umjeće ovog medija da ocrni figuru koja je na meti. Od ``predsjednice Plavši``, preko ``profesorice`` i ``gospoëe``, Biljana Plavši je u poslednjih nekoliko mjeseci degradirala do ranga ``ene`` (premda se prethodni termini i dalje koriste). Upoređena je sa Benitom Musolinijem. Mođda je ipak najuvredljiviji način na koji se Plavševa nastoji diskreditovati onaj kada se o njoj indirektno govori kao o sterilnoj ženi koja ne može organizovati ni sopstveni privatni život, a kamoli život Republike Srpske. Bizarni opisi njenih savjetnika kao ``frizera koji je farbaju`` samo su

neki u nizu kvalifikacija usmjerenih ka ismijevanju Biljane Plavši.

Istovremeno se odvija neprestana ikonizacija Radovana Karadžića, isusoidne figure koja se može vidjeti samo na posterima. Gubitak Karadžića za srpski narod predstavlja ``najbolniju ranu`` po kojoj (kao kaže Ministrica informisanja RS) portparoli međunarodne zajednice ``eprkaju i grebu``. Karadžić se portretiraše kao simbol integriteta srpskog naroda, za razliku od Plavševe, koja je kao izdajnik nad izdajnicima, ``nadmašila sve dosadašnje srpske kvislinge``.

Monitoring Report nastojao je da prikupi onoliko količinu fragmenata komentara i izvještaja SRT, emitovanih 20. i 21.8., kolika bi bila dovoljna da se stekne adekvatna slika o tome kako ova stanica provodi svoju kampanju mržnje. Pokušali smo prikazati kako voditelji SRT koriste riječi političara, citate iz štampe, anketiranje (navodno) prošlog vijeka, te snimke i komentare same stanice ne bi li stvorili nedvosmisleni utisak o izdanoj dravi, koja se svojim neprijateljima obrađava sa tugom, zbunjenošću i bijesom.

(Trebalo primjetiti da se naprijed spomenuta montaža slika SFOR-a, nacističkih trupa i ustaša nije pojavila u udarnoj informativnoj emisiji Novosti, već u formi muzičkog videa ubrzo nakon isteka emisije.)

20.8. voditelj SRT Duško Oljača opisuje akciju SFOR-a: ``nasilno su upali u te objekte i sve legalne radnike MUP-a uz pretnju oružjem isterali na ulicu. Posle toga obezbudili su

para-policijskim snagama ulazak u objekte. Sve to posmatrala je grupa građana koja je oštro protestovala``.

Kamere SRT postavljene su na policajcima koji napuštaju Centar javne bezbjednosti i okupljene ljude koji su izražavali svoj protest povodom događaja. Ipak, kamerama nije jasno prikazano koliko je ljudi činilo grupu okupljenih nezadovoljnika. U prvom planu najvidljiviji je stariji muškarac koji uzvikuje: ``Sram te bilo! Veeras ćemo ti na Banske dvore baciti 100.000 jaja, da znaš, kobilo!... Ovdje će za tri mjeseca visiti zastava Tuđmanova!``

(Zanimljivo je primjetiti da su posljednji put jaja u Republici Srpskoj bacana na zgradu SRT u Bijeljini - pogledati Monitoring Report ``Psi rata``, iz tekuće serije, br. 2)

Zatim je izvještavao SRT-a intervjuisao Stojana Davidovića, zapovednika CJB Banja Luka...: ``Moj otac je četiri godine ratovao sa Švabama. Jutros je došao zamjenik komesara IPTF-a - Nemač. Dovedi su me na silu u kancelariju, doneli macole i sekire, isprovaljivali sve prostorije, isterali sve moje ljude puškom.``

Usljedilo je saopštenje MUP-a, objavljeno u cijelosti. Policijski zvaničnici koje je postavila Plavši nazivaju se ``navodnim``. Prema saopštenju, radi se o osobama ``u njihovim biografijama ima veliki broj tamnih tačaka...Navodni v.d. načelnika CDB BL Nenad Čeranić je... dete iz mešovitog braka, čija je majka Hrvatica... Navodni v.d. načelnika CJB Banja Luka Milan Šutilović bivši je komandir stanice Centra,

poznat kao zaštitnik Muslimana i Hrvata u Banja Luci, ime je zaslužio poverenje Predsednice''.

Zatim se kamere SRT-a vraćaju voditelju Olja: ''Istorija nas podseća da je Benito Musolini narodu govorio sa rimskih balkona jednom otvorenošću isto kao što danas govori Biljana Plavši'', što je ilustrovano slikom balkona Banskih dvora sa koga se ona obraćala demonstrantima riječima: ''Nema sreće ovom narodu'' (selekciju ovog citata obavio je, naravno, urednik). Olja komentara nastavlja riječima: ''Zbivanja koja su dovela jedan deo Republike Srpske i srpski narod na ivicu ponora nisu poela sino sa balkona Banskih Dvora, već kršenjem Ustava, demagogijom, manipulacijom, uzurpacijama. Setimo se samo onih koje je (Plavši) izgovorila o Srpskoj Radio-Televiziji, jedne čene koja za svog života nije uspela da organizuje nešto što je mnogo manje nego što je srpska država, koja se prvi put pravi na ovim prostorima. Ali, ova čena šalje tu u decu na drugu srpsku decu.''

Sljedeći prilog govori o sjednici Glavnog odbora SDS u Banja Luci, kojoj su prisustvovali Momilo Krajišnik, predsjednik Vlade RS Gojko Ključević i drugi visoki zvaničnici tvrde linije SDS-a. Iznad njihovih glava, na zidu visi slika Radovana Karadžića razmerno velikih dimenzija. Glavni smjer daljnje koncepcije su novi napadi na Plavšićevu, čenu koja nikad i ni u čemu nije imala meru''.

Nisu se i optužbe na račun međunarodne zajednice i SFOR-a. Olja ih ilustruje komentarom: ''Pale su pod potpunom opsadom snaga SFOR

i IPTF-a. Kontrola potpunog kretanja i praćenja svega života od strane onih koji nam svakodnevno daju lekcije o demokratiji''. Na ekranu se vidi vozilo SFOR-a na putu ka Palama, pronačeno kolima snimateljske ekipe SRT-a.

Olja je situaciju uporedio sa vremenima kada su nekada pripadnici nemačkih okupacionih snaga u porobljenim gradovima Evrope delili letke na kojima je pisano jedno, a njihova dela su bila nešto sasvim drugo, tako se danas u Banja Luci pojavio letak SFOR-a i IPTF-a. Tim letkom okupacione snage SFOR-a nude svoju viziju demokratije. Na ovakvu demokratiju svakako treba uzvratiti onom vrstom demokratije koju siledi je jedino mogu da razumeju... logično bi bilo... da ovaj narod tim nasilnicima i uzurpatorima definitivno otkoče gostoprimstvo.''

Usljedio je proglas Vlade RS o događajima u Banja Luci, koji se kvalifikuju kao ''državni udar'', ''očigledno je na delu pokušaj strane okupacije koja se vrši uz pomoć domaćih kolaboracionista''. Plavšićeva je ''odmetnuta'' predsjednica, koji je ''nadmašila sve dosadašnje srpske kvislinge''. ''Objavljen je rat srpskom narodu zapadno od Drine, a metod vođenja rata je klasično podsticanje podela u samom narodu''.

U cilju daljnje ilustracije aktuelnih dešavanja, urednik se koristi citiranjem navoda iz štampe. U cijelosti je pročitana članak ''srpskog'' ''Oslobođenja'': ''belosvetski mirotvorci koji je tobože podržavaju svakodnevno opsedaju Banske Dvore. Nema sumnje da su te njihove posete instruktivnog

karaktera... stvaranju sopstvene vlade garnirane liderima opozicije i bivšim SDS-ovcima kojima je zajednički nazivnik razbijanje državnog jedinstva i autonomašenje pod zaštitom... sumnjivih dolara''. Članak opisuje politiku ''slepeg izvršavanja direktiva od onih koji su potplatili ratni plamen... Kakva bi prava srpski narod u jednoj takvoj kvazi-državnoj tvorevini imao suviše je govoriti. Unitarna BiH je asfaltiranje puta za novi egzodus srpskog naroda.'' I završava se bizarnom napomenom da su savetnici Biljane Plavšić ''frizeri na privremenom radu u Republici Srpskoj. Predsednicu farbaju, a zemlju ešljaju na razdeljak.''

Voditeljsku ulogu preuzima Svetlana Pezer-Šukalo. Ona obavještava gledaoce o pismu koje je Ministar za informacije RS Svetlana Šiljegović uputila međunarodnim organizacijama, upozoravajući ih da sve više i više prekoračuju ovlašćenja na pres konferencijama koje se sredom održavaju na Palama. (Pismo je SRT preuzela od SRNE.) U pismu se, između ostalog, navodi da je ''SRT optužena da laže, (što je) potkrepljeno gomilom laži i konstrukcija. To ne samo da je diplomatski incident, nego je i dokaz da međunarodna zajednica preuzima ulogu sudije i u stvarima o kojima su jednostrano i površno informisani''.

Šiljegović je međunarodnu zajednicu optužila i da ''tebi ka cenzuri i jednoj svojoj istini''. Kao ''monstruožnu'' okvalifikovala je ''stalnu satanizaciju doktora Karadžića, čoveka čiji je život uništila

neprincipijelna i navijačka politika međunarodne zajednice čiji portparoli i dalje šepkaju i grebu po najbolnijoj rani koju su Srbi doživeli od svetske politike''.

Ministrica je kao svoj zadatak doživjela potrebu da ''zaštiti novinare kojima ti portparoli dele lekcije i obrušavaju se na njih, misleći da su iznad njih.''

Takođe je prenijela i nešto što bi se moglo tumačiti kao prikrivena prijetnja nezavisnim novinarima: ''važnije (je) biti novinar u nacionalnom mediju nego biti plaćen za prenošenje tuih stavova.''

Prenijet je izvještaj sa pres konferencije međunarodnih organizacija na Palama, ali je izvještarije ''navodno'' stavljala pred praktično sve što o čemu su ''monstruozni'' portparoli govorili.

Radio Srpska uključio se u događaje Dnevnikom u 16.00 20. avgusta. Urednik Dnevnika bila je Suzana Rađen-Todorić.

Emisija je počela sljedećom kombinacijom komentara i vijesti: ''Pod izgovorom da se traže teroristi, na ulicu su izbačeni učenicima srednje škole MUP-a RS, koji nemaju gde ni da jedu, ni da spavaju... to je škola internatskog tipa u kojoj se školuju deca iz cele Republike Srpske''.

U program se uključio izvještaj Velimir Boić: ''Oko 1,500 dece i polaznika Više škole unutrašnjih poslova koji su od ponedjeljka trebali da krenu u novu školsku godinu, do raspleta ove krize moraće da sačekaju po garažama i dečijim vrtićima, gde na podu spavaju sa bebadima

dobijenim od vojske RS...Dečaci od 15 do 18 godina straharili su u školi sa manevarskom municijom, a dobili su cevi u stomak sa bojevom municijom. Umesto hrane u restoranu, dobijaju sendviče na ulici, a spavaju sa bebadima na podu dečijih vrtića, ili su po garažama, kod prijatelja...''.

Intervjuisani su neki od učenika, od kojih je jedan izjavio da mu je pripadnik SFOR-a prislonio pušku na glavu. Usljedio je intervju sa Mladenom Mandićem, direktorom škole: ''Njihova mesta u spavaonicama zauzelo je oko 120 pripadnika SFOR-a, kojima je dovezena oprema u tri šlepera, što je očit znak da će tu ostati zadugo... Naravno su pogođeni izbegli iz Drvara i Petrovca, koji ne mogu ni da se najedu, ni naspavaju, iako dobro učee...''

U nastavku urednik je govorio o ''okupatorskim snagama SFOR-a'', sa posebnim naglaskom na niskim letovima helikoptera nad Palama (''samo 50-100 metara iznad naselja, što uznemirava stanovništvo''). voditelj SRT Duško Oljać ponovno se oglasio.

Citiran je Momilo Krajišnik kako poziva ''sve radnike MUP-a koje je Biljana Plavšić pokušala na nezakonit i neustavan način da postavi... u Centru javne bezbjednosti Banja Luka... da odmah predaju legalnim radnicima koje, prema našem zakonu, može imenovati samo Ministar unutrašnjih poslova.''

''Borili smo se u ratu'', nastavlja Krajišnik, ''a da ni jedna kap srpske krvi nije bila prolivena a sada nas... (Biljana Plavšić) stavlja u situaciju da pucamo jedni na druge'' On simpatizere Biljane Plavšić kvalifikuje kao

''neprijatelje našeg opstanka''.

(Voditeljka SRT Tamara Čuruvija Dragana Kijca, koga je Plavšić smijenila sa položaja, naziva ''ministrom unutrašnjih poslova'').

Sljedeći je citiran Mladen Mandić, direktor škole MUP-a u Banja Luci koji se prethodnog dana mogao čuti na Radiju Srpska: ''ovo je drugi dan kako su snage SFOR-a i IPTF-a okupirale Centar za obuku u Banja Luci. Izbacili su sve zaposlene, zajedno sa učenicima, tako da apsolutno nema načina za nastavak školske godine.''

Izvještaj koji nije identifikovan komentariše: ''one koji nisu znali šta je rat, njih je najviše pogodilo... iako dobro učee.''

Vrhunac emisije predstavlja komentar glavnog i odgovornog urednika SRT-a Miroslava Toholja: ''ne iznenađuje ovakav način ponašanja od čene koja drčavu očigledno vidi kao laboratoriju i čeli ljude da tretira kao crve...'' On optužuje SFOR za ''tolerisanje terorističkog napada para-policije i ustoličavanje ranije suspendovanih''

Toholj komentar okončava sjajnom retorikom: ''Ko će odgovarati onima koji su dali čivote i čivima ako drčava nestane? A nestaje ako se podeli i unese u zajednicu za koju je već sada gotovo sigurno da ne može funkcionisati... Odgovornost jedne osobe... može biti zanimljiva istoriji, ali neće biti uteha budućim generacijama.''... ''prva srpska država na ovim prostorima...''

Nakon razjašnjenja što o svemu misli čelni čovjek

SRT-a, pročitano je u cijelosti saopštenje MUP-a, a u vezi sa ulaskom policajaca lojalnih Biljani Plavši u stanicu gdje su uvane audio trake i materijali za njenu (I njoj bliskih saradnika i simpatizera) eventualnu diskreditaciju. Saopštenje govori o "zloupotrebama afere prislušivanja... koje su pružile daljnji izgovor za napad SFOR-a i IPTF-a", te insistira da materijali trebaju "biti dati javnom tužilaštvu ili na uvid javnosti" kako se manipulacija javnošću od strane Plavšićeve, kako se tvrdi, ne bi nastavila.

Slijedi komentar Duška Olja o "ponašanju okupacionih snaga": "I danas su helikopteri NATO-a, na samo 50 do 100 metara iznad krovova kuća, kružili nad Palama. Dva helikoptera... letela su nad prestonicom, osvetljavajući područje u toku preleta". Snimci helikoptera nad Palama ponavljaju se iz priloga u prilog. (Sada se prikazuju prije svake informativne emisije, pri čitanju kratkog pregleda vijesti, kao da se čeli reči da oni predstavljaju simbol okupacije od strane NATO snaga.)

SRT nakon toga emituje kola anketiranih stanovnika Pala, sa telopom "Pale danas", u kome se pokušava odgovoriti na pitanje što oni misle o helikopterima SFOR-a nad Palama. Rezultati su bili sljedeći:

"Ovo je okupacija, ljudi. Moramo ponovo uzeti puške u ruke."

"Uznemiravaju mir, uznemiravaju spavanje."

"Ovo je provokacija. Hoće da unište sve što je stvoreno u krvi. Ta Plavšićka, kao

predsednik, otišla je predaleko. Kako se samo ne stidi?"

"Puške opet treba uzeti" (kao mladi čovek koji se čali da zbog buke koju prave helikopteri sinovi ne mogu da mu spavaju.)

U daljnjim napadima na predsjednicu RS koriste se navodi strane štampe, čiji se prevodi čitaju. Pačljivi izbor navoda podsjeća gledaoce da je Plavšićeva nacionalista, sa kojim su predstavnici međunarodne zajednice tek počeli da saraduju. Iz članaka se prenosi i ideja da će RS izgubiti Banja Luku. (Da je ovo stalna bojazan pokazuje odgovor SDS-a Ministru vanjskih poslova Federacije BiH Jadranku Prliću, koji je istakao da je Banja Luka od strateškog interesa za Hrvate - videti ovo izdanje *Monitoring Reporta*).

"Zamenik Visokog predstavnika za Bosnu i Hercegovinu Mark Klajn, primio je naređenja od američke vlade da otcepi Banja Luku iz Republike Srpske i pretvori je u poseban kanton, sa posebnim i direktnim vezama sa Zagrebom i Federacijom, tvrdi zagrebački list 'Globus'", ističe u formi konstatacije Olja, dodajući da je vijest prenijela državna novinska agencija SRNA.

U intervjuu banjalučkim *Dnevnim nezavisnim novinama* Nenad Čerani, novi šef državne bezbjednosti Banja Luke koga je postavila Plavšić optužio je policiju lojalnu SDS-u u Banja Luci da je doprinijela problemu. Na takve tvrdnje urednik *Novosti* oštro je reagovao: "Čeraniću je samo preostalo da stavi konopac oko vrata onih koji su čuvali Krajinu, a tako i RS, dok je

čutokljuni Čerani. Čuvao dva stana, skačući pod sto svaki put kada bi eksplodirala neprijateljska granata."

Konačno zaključak pri čitanju dijela intervjua u kome Čerani iznosi uvjerenje da je pravda na strani Biljane Plavšić, urednik formuliše pitanjem: "Šta bi na to rekla mama Hrvatica?"